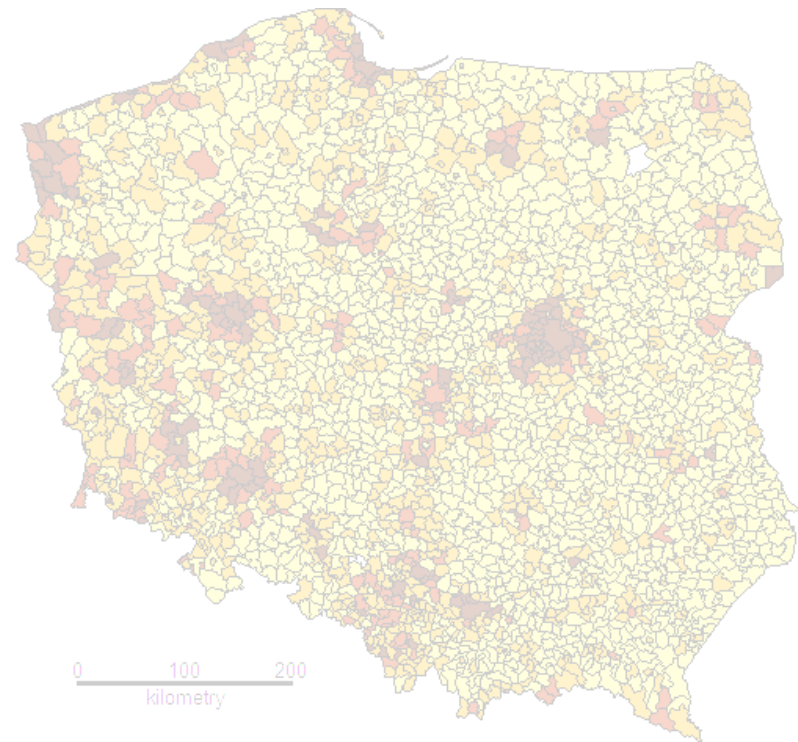

Czynniki lokalnego rozwoju gospodarczego w Polsce – znaczenie polityk miejskich

dr Julita Łukomska

Uniwersytet Warszawski
Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej
i Gospodarki Przestrzennej
Zakład Rozwoju i Polityki Lokalnej

Konferencja:
Polityka miejska – wyzwania, doświadczenia, inspiracje,
Warszawa, 25-26.06.2013

Kontekst badawczy

- ✓ zwrot ku lokalności (renesans lokalizmu)
- ✓ globalizacja – przynosi wzrost zainteresowania rozwojem lokalnym

Rozwój lokalny

Płaszczyzny:

Gospodarcza

Społeczna

Polityczna

Kulturowa

Czynniki rozwoju lokalnego

Przyrodnicze

Społeczno-ekonomiczne

from managerialism to entrepreneurialism

strategie zarządzania miastem sprowadzające się do różnych jego wizji:

& miasto jako miejsce pracy

& miasto jako dobre miejsce do życia, spędzania czasu

& miasto – decydent

& miasto wspomagane przez państwo

Harvey (1989)

czynniki zależne od władz lokalnych oraz lokalnej społeczności

czynniki niezależne, na które społeczność lokalna i samorząd nie mają wpływu

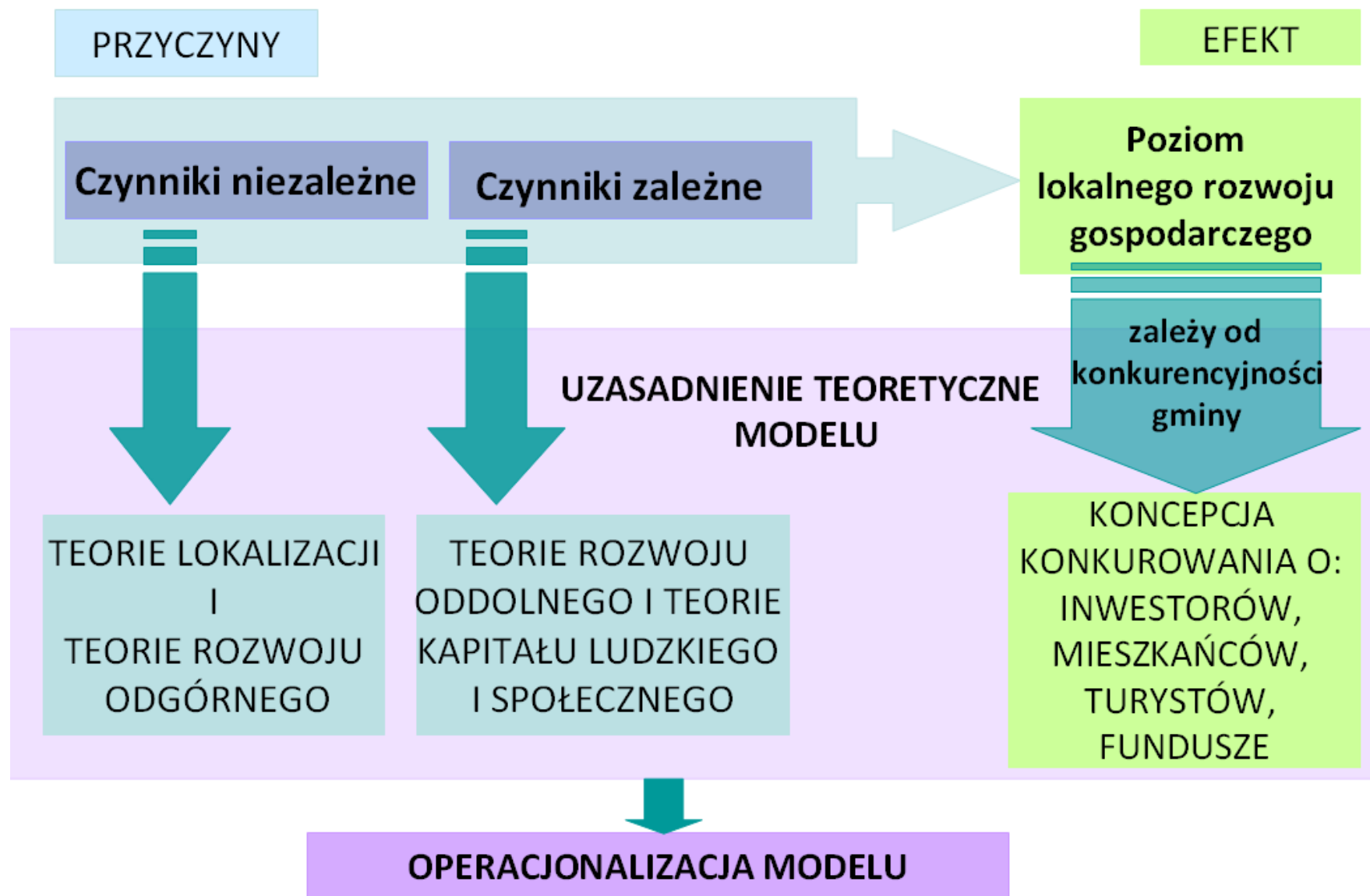
Cel badania

weryfikacja w **polskich warunkach** znaczenia czynników **zależnych i niezależnych** dla **lokalnego rozwoju gospodarczego**

Pytania szczegółowe

1. Czy zróżnicowanie wagi różnych czynników dla lokalnego rozwoju gospodarczego zależy od **rodzaju i położenia regionalnego** miasta?
2. Które z **czynników zależnych** w największym stopniu wyjaśniają poziom lokalnego rozwoju gospodarczego?

Konceptualizacja modelu

Operacjonalizacja czynników rozwoju

NIEZALEŻNE	ZALEŻNE
Lokalizacja • odległość od centrum aglomeracji • odległość od najbliższego przejścia granicznego • położenie w „bogatym regionie” (PKB <i>per capita</i> według NUTS3)	Związane z aktywnością władz lokalnych • polityka obniżania kosztów prowadzenia działalności gospodarczej: skutki ulg i obniżek stawek maksymalnych podatków lokalnych od osób prawnych jako % możliwych do zebrania dochodów własnych • indeks z instytucji otoczenia biznesu • wydatki inwestycyjne budżetu gminy <i>per capita</i> • poziom infrastruktury komunalnej: odsetek ludności korzystającej z wodociągów, kanalizacji, gazu z sieci
Pomoc zewnętrzna • wskaźnik dostępności funduszy unijnych dla samorządów gminnych w Polsce	Związane ze społecznością lokalną • frekwencja wyborcza kapitał społeczny (pomostowy) • liczba organizacji pozarządowych na 10000 mieszkańców • liczba wolontariuszy WOŚP na 10000 mieszkańców • uczniowie w szkołach niepublicznych jako % ogółu uczniów • kapitał ludzki • odsetek ludności z wyższym wykształceniem • obciążenie demograficzne ludności • wyniki egzaminów gimnazjalnych i na koniec szkoły podst.

Operacjonalizacja wskaźnika poziomu lokalnego rozwoju gospodarczego

KONKURENCJA O

MIESZKAŃCÓW

saldo migracji na 1000 mieszkańców

dochody budżetu gminy z PIT *per capita*

INWESTORÓW

liczba zarejestrowanych firm z kapitałem zagranicznym na 10000 mieszkańców

dochody budżetu gminy z CIT *per capita*

dochody budżetu gminy z podatku od nieruchomości od osób prawnych *per capita*

TURYSTÓW

liczba turystów korzystających z noclegów na 1000 mieszkańców

FUNDUSZE

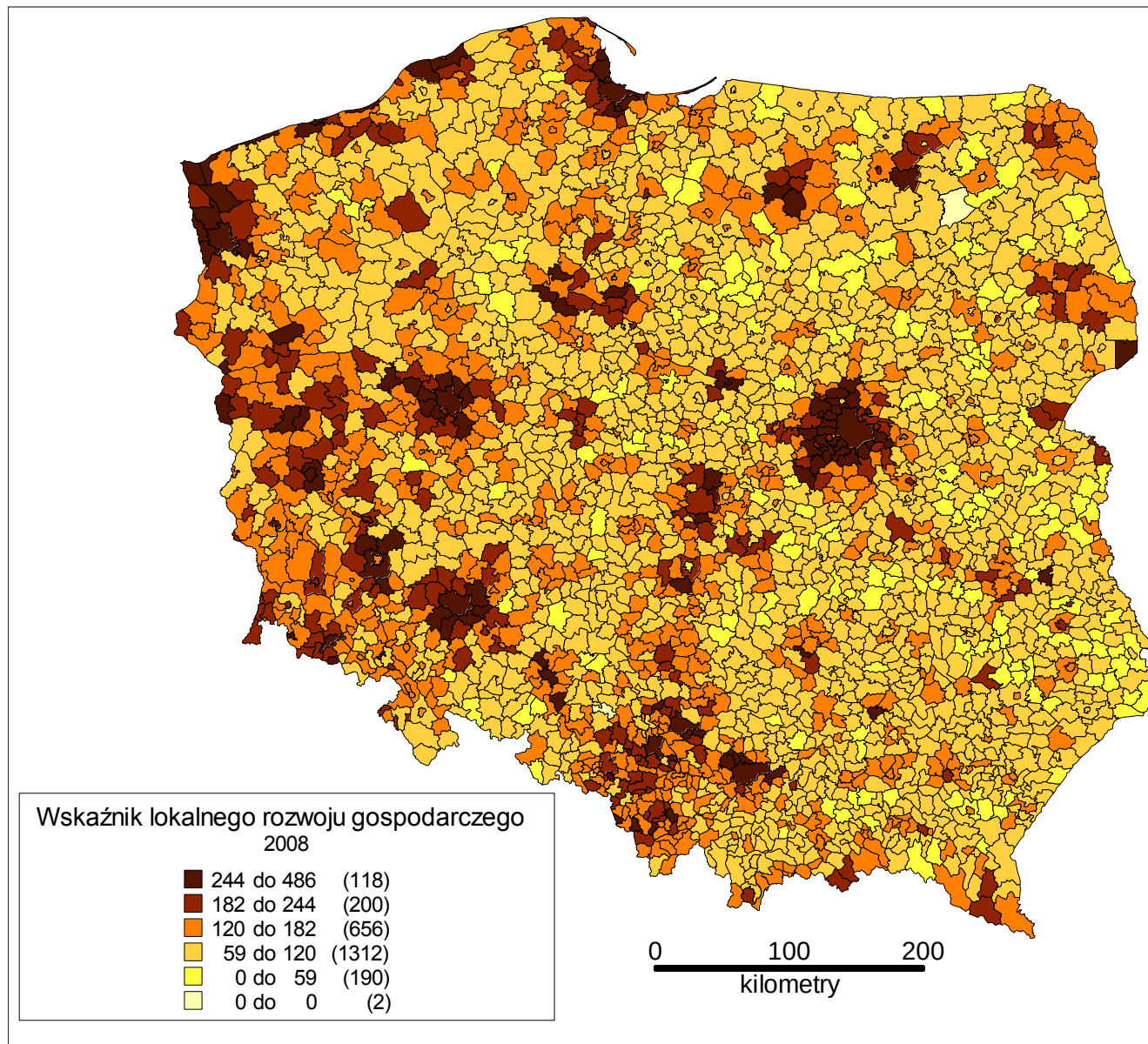

wykorzystanie środków zagranicznych *per capita* (średnia z 3 lat)

Podział na grupy

Rodzaj gminy	Kryteria klasyfikacji	Liczebność
MAŁE	- gminy wiejskie - gminy miejskie i miejsko-wiejskie do 10 tys. mieszkańców	1867
ŚREDNIE	- gminy miejskie (10-50 tys. mieszkańców, z wyłączeniem miast na prawach powiatu) - gminy miejsko-wiejskie liczące 10 tys. lub więcej mieszkańców	520
DUŻE	- miasta powyżej 50 tys. mieszkańców (w tym miasta na prawach powiatu) - pozostałe miasta na prawach powiatu	91

Wyniki badań – wskaźnik lokalnego rozwoju gospodarczego 2008

podział na klasy z
uwzględnieniem odchyłeń
standardowych od
średniej,
przedziały - lewostronnie
domknięte,
wartości wskaźnika
lokalnego rozwoju
gospodarczego
pomnożone przez 1000

Wyniki badań – modele regresji (1)

Wyniki równań regresji wskaźnika lokalnego rozwoju gospodarczego (2008) od czynników rozwojowych – wpływ długookresowy

	ŚREDNIE	DUŻE
Odległość od aglomeracji (-)	* * *	*
Odległość od przejścia granicznego (-)		
Położenie w „bogatym regionie” (+)	* * *	* * *
Dostępność funduszy unijnych (+)	* *	
Obniżanie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej (+)		
Instytucje otoczenia biznesu (+)		
Wydatki inwestycyjne (+)	* * *	* * *
Infrastruktura komunalna - gaz (+)	*	
Frekwencja wyborcza (+)		
Organizacje pozarządowe (+)	* * *	
Wolontariat (+)		
Obciążenie demograficzne (-)	* * *	
Wykształcenie (+)	* * *	*
Wyniki egzaminów – egzamin gimnazjalny część humanistyczna (+)	**	* *

Objaśnienia: * - istotność na poziomie 0,05 ** - istotność na poziomie 0,01 *** - istotność na poziomie 0,001;
(+) dodatni kierunek wpływu na zmienną objaśnianą, (-) ujemny kierunek wpływu na zmienną objaśnianą

Wyniki badań – modele regresji (2)

Wyniki równań regresji wskaźnika lokalnego rozwoju gospodarczego (2008) od czynników rozwojowych dla grupy jednostek średnich

	Ziemie Zachodnie i Północne		Były zabór pruski		Były zabór austriacki		Były zabór rosyjski	
	K	D	K	D	K	D	K	D
Odległość od aglomeracji (-)					*	* * *		
Odległość od przejścia granicznego (-)	* *	*						
Położenie w „bogatym regionie” (+)		*		* *	*	* *	* *	*
Dostępność funduszy unijnych (+)								
Obniżanie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej (+)								
Instytucje otoczenia biznesu (+)						*		
Wydatki inwestycyjne (+)	* * *	* * *	* * *	* * *		* * *	* * *	* * *
Infrastruktura komunalna (+)								
Frekwencja wyborcza (+)			* *					
Organizacje pozarządowe (+)					* * *	* *		
Wolontariat (+)								
Obciążenie demograficzne (-)	* *	* *	* *				*	
Wykształcenie (+)			*	* * *			* *	* *
Wyniki egzaminów (+)		*(GH)						

* - istotność na poziomie 0,05 * * - na poziomie 0,01 * * * - na poziomie 0,001; K- wpływ krótkookresowy, D – długookresowy;
(+) dodatni kierunek wpływu na zmienną objaśnianą, (-) ujemny kierunek wpływu; GH – egzamin gimnazjalny (część humanistyczna)

Wyniki badań – modele regresji (3)

czynniki ze „starego” paradygmatu		istotność dla lokalnego rozwoju gospodarczego
obniżanie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej		nieistotne
instytucje otoczenia biznesu		nieistotne
wydatki inwestycyjne		istotne
infrastruktura komunalna		istotne
nowe czynniki rozwojowe		istotność dla lokalnego rozwoju gospodarczego
kapitał społeczny (pomostowy)	frekwencja wyborcza	istotne
	organizacje pozarządowe	istotne
	wolontariat	nieistotne
kapitał ludzki	obciążenie demograficzne	istotne
	wykształcenie	istotne

Studia przypadku

Kryterium wyboru : metoda analizy reszt z regresji

- Słupno
- Mszczonów
- Konin

Analiza regresji nie pozwoliła na identyfikację czynników rozwojowych

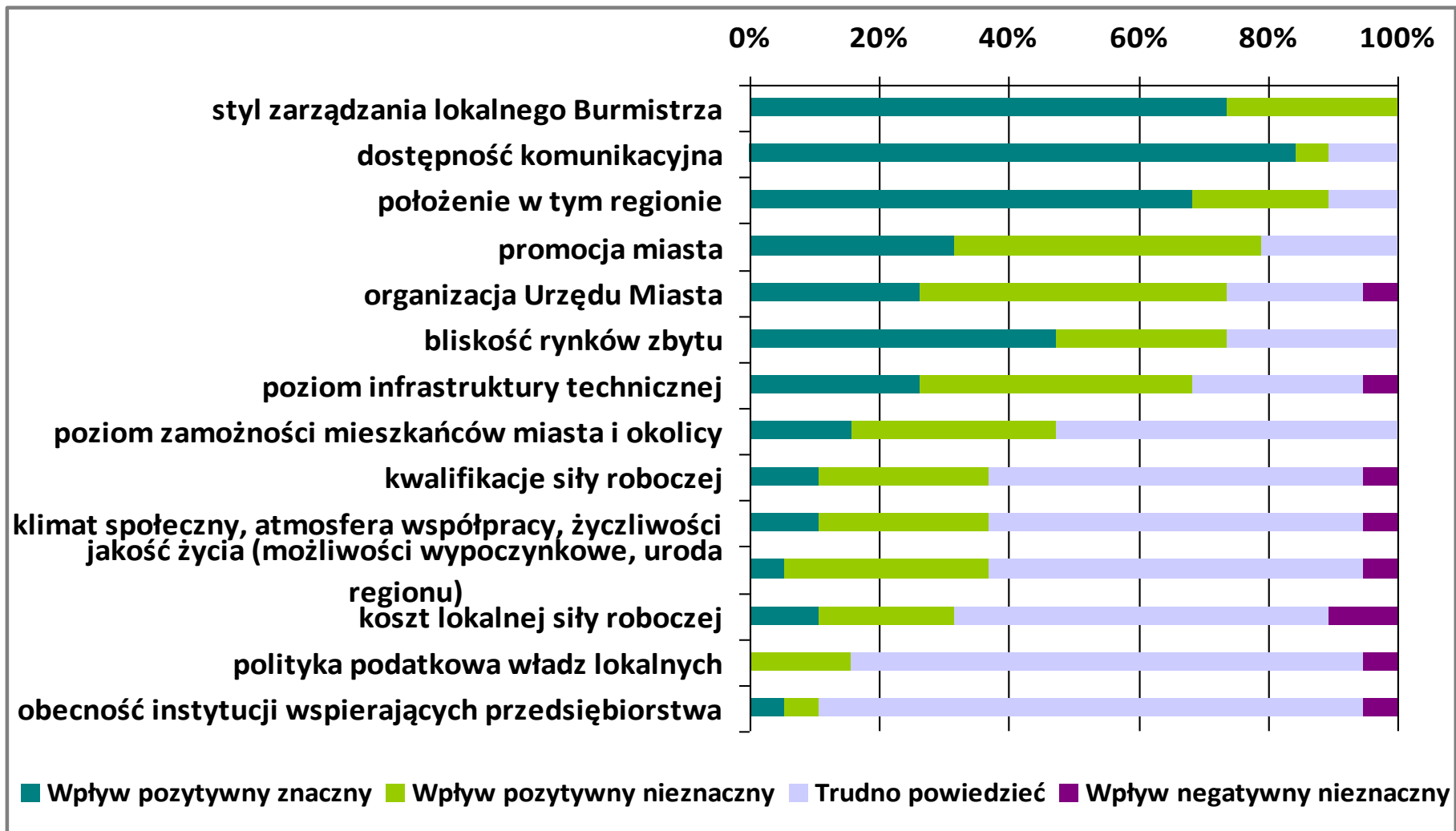
czy czynniki zależne czy niezależne
zadecydowały o poziomie rozwoju
w tych jednostkach?

Przedsiębiorcy
Władze lokalne
Instytucje otoczenia biznesu

	Słupno (N=18)	Mszczonów (N=19)	Konin (N=28)
Mikroprzedsiębiorstwa	9	7	13
Małe firmy	6	5	8
Średnie firmy	2	6	5
Duże firmy	1	1	2

Mszczonów

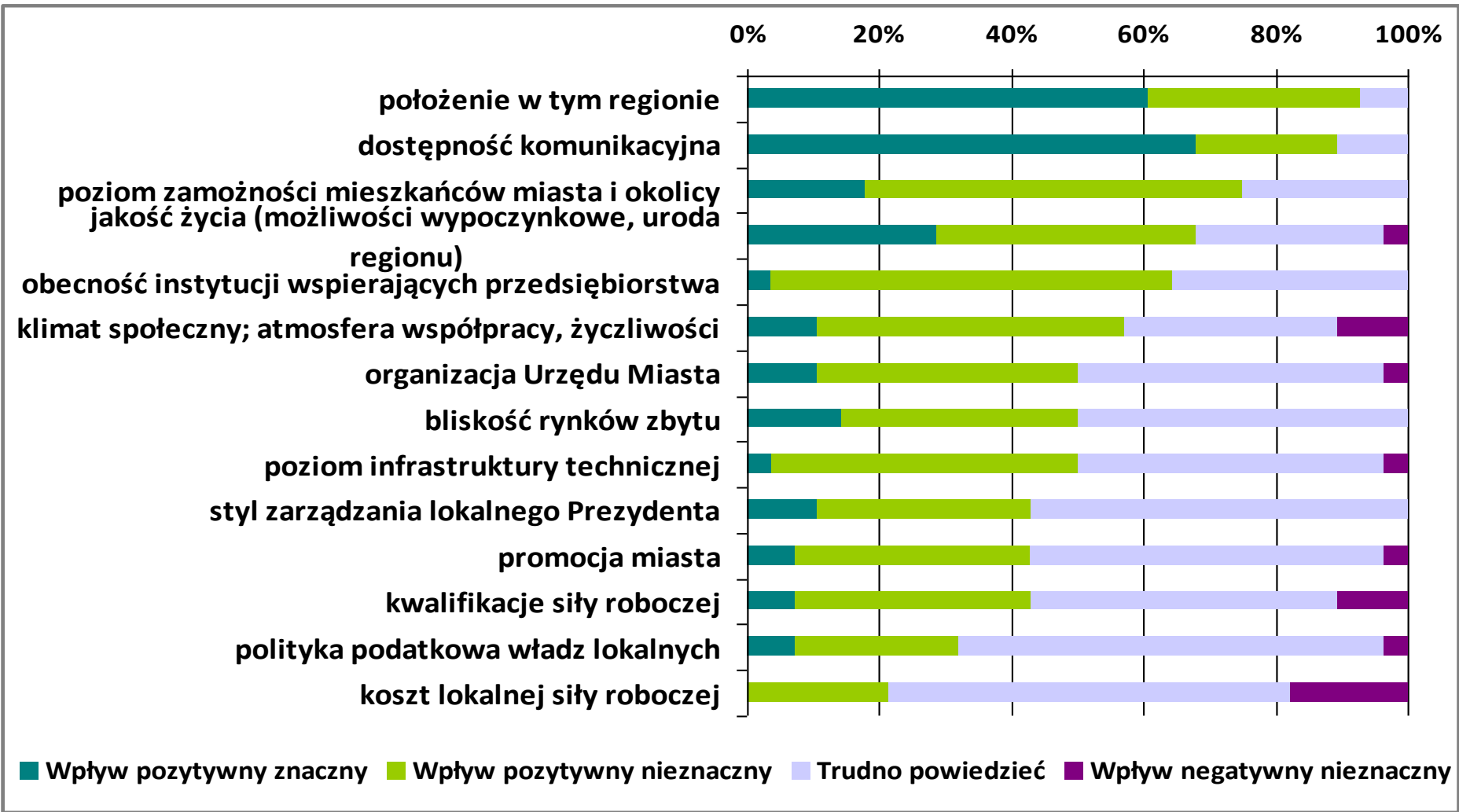

Co zadecydowało o poziomie rozwoju?

Silny lider

Dobra lokalizacja – właściwie wykorzystana przez władze lokalne

Konin

Co zadecydowało o poziomie rozwoju?

Zasoby naturalne

Lokalizacja

Wnioski

- ✓ Polityki miejskie mają znaczenie. W większych jednostkach waga działań władz lokalnych dla rozwoju jest relatywnie większa. Najbardziej uzależnione od czynników rozwojowych, na które władza lokalna nie ma wpływu - **małe jednostki** zlokalizowane na **terenach słabo rozwiniętych**
- ✓ **Kapitał ludzki** ma ogromne znaczenie w lokalnych procesach rozwojowych
- ✓ Rozwój **lokalnego społeczeństwa obywatelskiego** pobudza rozwój gospodarczy
- ✓ **Tradycyjne polityki rozwojowe** pozostają wciąż bardzo ważne dla wspierania lokalnego rozwoju gospodarczego w Polsce

ISTOTNE - uświadomienie samorządom, że być może tkwią w błędzie w swojej ocenie tego, co najważniejsze dla lokalnego rozwoju gospodarczego